

=====
Ref. Queja nº 060020
=====

Assumpte: retolació solament en castellà de centre de salut

Sr.,

El Sr. (...) va formular una queixa davant esta institució, en què denunciava que la retolació del Centre de Salut de Santa Pola havia estat redactada exclusivament en castellà, de manera que s'hi vulnerava la legislació vigent quant a la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana per la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els arts. 12 i 17 de la Llei 11/1988, reguladora del Síndic de Greuges, va ser admesa a tràmit i en vam donar trasllat a la Direcció General de Qualitat i Atenció al Pacient, de conformitat amb l'art. 18. 1 de la citada llei, a fi de demanar informació suficient sobre les manifestacions referides.

L'Agència Valenciana de Salut ens va donar trasllat de la comunicació remesa al moment oportú a l'interessat, en què es donava compte que la Direcció General de Qualitat i Atenció al Pacient havia cursat instruccions perquè s'adoptaren les mesures necessàries per a garantir el compliment de la legislació vigent en matèria de normalització lingüística.

El dictamen emés va ser posat de manifest a l'interessat, amb l'objecte que formulara les al·legacions que considerara convenients, però no consta en esta institució l'entrada de cap escrit en el sentit indicat.

Arribats a este punt, i atés que l'interessat no ha aportat cap dada que desvirtue el que ha informat l'administració sanitària, esta institució, com a garant dels drets fonamentals dels valencians, entre els quals es troben els drets lingüístics, no pot deixar de formular algunes reflexions respecte d'això, per la qual cosa li demane que considere els arguments que li expose seguidament i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem l'expedient.

1.- Segons l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana "els dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los".

El mateix article estableix que la Generalitat garantirà l'ús normal i oficial de les dues llengües i adoptarà les mesures necessàries per a assegurar-ne el coneixement.

Així mateix, disposa que s'atorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.

2.- La Llei 4/83 de 23 de novembre d'ús i ensenyament del valencià desenvolupa el compromís irrenunciable de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, d'una manera molt especial, la recuperació del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, del qual constituïx la senya d'identitat més peculiar.

Esta llei regula els criteris d'aplicació del valencià en l'Administració, els mitjans de comunicació i l'ensenyament.

I determina quins àmbits de la Comunitat Valenciana són de predomini lingüístic valencià.

3.- Per la seua banda, el Decret 145/86 de 24 de novembre del Consell de la Generalitat Valenciana, disposa en el seu article 1r que es retolaran en valencià les dependències i els serveis d'interés públic que depenguen de la Generalitat Valenciana.

4.- I l'Ordre d'1 de desembre de 1993 de la Conselleria d'Educació i Ciència sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana, disposa en el seu article 4 que "la retolació del nom dels òrgans de l'Administració de la Generalitat Valenciana i de les instal·lacions públiques que en depenguen es farà en valencià.

La retolació informativa i de les dependències en centres i serveis de l'Administració autonòmica haurà de fer-se en valencià. En els territoris de predomini lingüístic castellà, la retolació podrà fer-se, a més a més, en castellà".

5.- I, finalment, en els criteris acordats per la Comissió interdepartamental per a l'aplicació de l'ús del valencià l'1 d'octubre de 2003, en l'àmbit administratiu de la Generalitat Valenciana s'estableix que "La imatge pública i corporativa de la Generalitat Valenciana i de totes les seues unitats administratives serà en valencià: retolació de façanes, senyalització interna, segells, encunys i cartells".

La necessitat de potenciar la presència lingüística del valencià en l'àmbit de la nostra Comunitat i, especialment, en la vida social i oficial dels valencians, determina que el Govern valencià es trobe autoritzat per a dissenyar polítiques dirigides directament a fomentar l'ús del valencià, i és per això la posada en pràctica d'estratègies normalitzadores, qualificables com el normal desenvolupament de les previsions contingudes en la Constitució espanyola, que considera la riquesa de las distintes modalitats lingüístiques d'Espanya com un patrimoni cultural objecte d'especial respecte i protecció, i en l'Estatut d'autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià, per la qual cosa

l'Administració pública valenciana està obligada a garantir la normalització lingüística.

El dret a la no-discriminació per motius lingüístics apareix expressament consagrat en el paràgraf tercer de l'article 7.e del nostre Estatut d'autonomia: "ningú podrà ser discriminat per raó de la seua llengua". El mateix Estatut d'autonomia imposa, en definitiva, a la Generalitat Valenciana, l'obligació de garantir l'ús normal i oficial del valencià i, en compliment d'eixe mandat estatutari, la Llei 4/83, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, regula els criteris d'aplicació del valencià en l'Administració pública valenciana, els mitjans de comunicació i l'ensenyament, amb l'objectiu prioritari de recuperar el valencià i superar la desigualtat respecte del castellà, l'altra llengua oficial de la Comunitat Valenciana.

Així mateix, en compliment d'este mandat, el Decret 145/86, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana sobre senyalització de vies i serveis públics, disposa l'obligació de retolar en valencià les dependències i els serveis d'interés públic i les dependències de la Generalitat Valenciana i, en idèntic sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993, de la que aleshores es denominava Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, que disposa en el seu art. 4 que "la retolació del nom dels òrgans de l'Administració pública de la Generalitat Valenciana i de les instal·lacions públiques i dependències seues, seran en valencià, si bé, en territoris de predomini lingüístic castellà, la retolació informativa de dependències en centres i serveis de l'Administració autonòmica podrà fer-se, a més a més, en castellà.

Finalment, i de conformitat amb els preceptes legals citats i amb l'objectiu de recuperar l'ús institucional del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, suggerim a la Conselleria de Sanitat que, en el marc del seu àmbit de competències, adopte totes les mesures ordinàries i extraordinàries, com també pressupostàries que calguen perquè es retolen en valencià les dependències i els serveis públics sanitaris.

De conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora del Síndic de Greuges, haurà de remetre'ns, en el termini màxim d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste l'acceptació de la recomanació feta o, si escau, les raons que estime per a no acceptar-la.

Li agraim per endavant la remissió de l'informe sol·licitat.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Síndica de Greuges e.f. de la Comunitat Valenciana